

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2. till "Beslut om naturreservat för Långtjärnskogen".

SKÖTSELPLAN

Datum
20090-12-14

Ärendebeteckning
511-4262-2008
Arkivbeteckning
2402245

1(11)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET LÅNGTJÄRNSKOGEN I VINDELNS KOMMUN

Foto: Henrik Sporrang/Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställande och skötsel av naturreservatet Långtjärnskogen är att bevara ett i huvudsak opåverkat naturlandskap med värdefulla naturmiljöer i form av gran- och tallnaturskogar och dess naturliga flora och fauna i ett gynnsamt tillstånd. Naturliga processer och vattenståndsfuktuationer ska tillåtas fortgå ostört. Naturskogsstrukturer som skiktning, död ved och gamla grova träd ska finnas i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Reservatet ska även kunna användas för naturstudier, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Långtjärnskogen
Nummer	2402245
Reg-DOS id	2014848
Natura 2000	-
Kommun	Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Ca 9 km NV Ekträsk, ekokarta 22J, 2g Mittkoordinat (RT90): 7164271, 1683385
Naturgeografisk region	32c: norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter
Gräns	Se beslutscharta
Ägarkategori	Staten via Naturvårdsverket
Fastigheter	Långträsk 1:18
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	118 ha
Skyddad areal produktiv skog	95 ha

2.2 Naturtyper inom reservatet

Naturtypsindelning ¹		Areal (ha)
Tallskog	Tallskog av lingonristyp (2.1.1.4)	30 ha
	Barrblandskog av blåbärsristyp (2.1)	30 ha
Granskog	Granskog av blåbärsristyp (2.1.2.1)	10 ha
	Sumpgranskog av ris/fräkentyp (2.1.2.3)	19 ha
	Sumpgranskog av ört-starrtyp (2.1.2.7)	6 ha
	Ristuvor av Ljung-kråkbär-Sphagnum fuscumtyp (3.1.2.2)	
Våtmark (areal av olika våtmarkstyper ej specificerad)	Tallkärr av klotstarrtyp (3.2.1.1)	
	Riskärr av dvärgbjörk-Sphagnumtyp (3.2.2.1)	
	Fattigkärr av tuvsäv-vitmosstyp (3.2.3.2)	
	Fattigkärr av starr-vitmosstyp (3.2.4.1)	
	Intermediärt kärr av starr-vitmoss-brunmosstyp (3.3.3.1)	
Våtmark totalt		19 ha
Vattenområden	Öppet vatten (6.0.0.0)	2 ha
Övrig mark	Väg	2 ha
		118 ha

¹Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden, 1994* (se bilaga 1).

Naturtypsindelning ²		Areal (ha)
Skog	Västlig taiga (9010)	87 ha
	Övrig skogsmark (9900)	8 ha
Våtmark	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	19 ha
Sötvatten	Dystrofa småvatten och vattenmosaiker (3160)	2 ha
Övrig mark	Väg	2 ha
		118 ha

² Naturtypsindelning som underlag för uppföljning enligt basinventering av skyddad natur, rådets direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (se bilaga 2).

2.3 Beskrivning av reservatet

Långtjärnskogen ligger strax väster om byn Långträsk i norra delen av Vindelns kommun. Långtjärnen och ett nord-sydligt beläget myrstråk delar reservatet i två delar som har olika karaktär. Öster om Långtjärnen ligger Långtjärnberget som domineras av torr brandpräglad tallskog. Området väster om Långtjärnen är flackt, har högt grundvatten och domineras av fuktig granskog. Petlidbäcken rinner genom norra delen av reservatet ned till Långtjärnen, tjärnen avvattnas i sin tur vidare söderut via Långtjärnbäcken ut ur reservatet.

Reservatet är beläget ovanför Högsta Kustlinjen. Den dominerande jordarten är morän som i allmänhet är normalblockig. I den sydöstra delen, på Långtjärnberget, är jordtäcket tunnare. Torv täcker de lägre partierna i reservatet och förekommer även i de flacka partierna väster om Långtjärnen där grundvattenytan ligger högt. Berg-

grunden i reservatet domineras av grå till mörkgrå, medelkornig till grovkornig, gnejsig till folierad granit till tonalit. Lokalt är bergarten ådergnejsomvandlad. I den nordöstra delen påträffas massformig till folierad metavulkanit.

Skogar och naturförhållanden

Öster om Långtjärnen domineras reservatet av brandpräglad tallskog. I Långtjärnbergets sydvästsluttning ned mot Långtjärnen växer torr, ganska öppen 180-årig tallskog av lingonristyp. Det finns spår av brand i form av kolade stubbar och enstaka brandljud i äldre levande tallar som är upp emot 220 år gamla. Det förekommer sparsamt med torrakor, färskta tallågor och gammal tallved i form av lumpade rester från tidigare plockhuggningar. I södra delen av västsluttningen finns ett mindre avsnitt med yngre tallskog.

En 250 år gammal tall med brandljud.

En skogsbilväg löper på skrå upp genom Långtjärnbergets nordostsluttning. Ovanför vägen har gran växt in i tallskogen under lång tid. Det har bildats enstaka lågor, men skogen domineras av det förväxande tallbeståndet som är ca 200 år gammalt (äldsta gran är ca 120 år). I nordostsluttningen växer också enstaka björk, asp och sälg. Norr om vägen flackar marken ut och blir torrare och bevuxen med öppen tallskog utan graninslag och med markskikt av lingon och enstaka renlavar. I norr förekommer 250 år gamla brandljudsförsedda tallar, ofta med bohål av hackspettar. Längst i öster är tallskogen mer olikåldrig och har inslag av en ca 100-årig tallgeneration och tallar upp till ca 200-220 år. Det finns i genomsnitt sparsamt med död ved på Långtjärnbergets nordöstra delar. Det är främst ganska nyfallna tallar, men det finns också enstaka rester av lumpat virke från plockhuggningar.

Väster om Långtjärnen är terrängen flack och grundvattnet högt. Här har skogsbränder haft svag inverkan på skogens utseende, även om det går att finna enstaka kolade stubbar efter brand. Längst i sydväst dominerar blöt gransumpskog med skogsfräken, vitmossor och blåbärsris. Där finns stort inslag av mycket grov asp samt spridda björkar och sälgar. Det är allmänt med nyligen döda granar och färsk grova lågor av gran och lövträd, bitvis finns större koncentrationer av död ved. I nordväst dominerar friska granskogar med stort inslag av sälg, inslag av frakensumpskog finns även här. I området mellan myrarna nordväst om Långtjärnen växer varierade friska-fuktiga barrblandskogar, som ömsom domineras av gran, ömsom av tall.

Skogsfräken dominerad sumpskog är vanlig väster om Långtjärnen

De grandominerade skogarna väster om Långtjärnen har en utpräglad naturskogs-karaktär med rikligt med hänglavar och allmänt med stående och liggande döda granar och lövträd i olika nedbrytningsstadier. Det finns också 220 år gamla tall-överståndare spridda i skogen.

Det finns spår efter plockhuggning i hela reservatet, men det har gjorts mycket begränsade avverkningar i området under de senaste 50 åren.

Kring Petlidbäcken, i den nordligaste delen av reservatet finns äldre och yngre lövrika blandskogar och kärrskogar med stort sumpinslag. Där finns frodiga örtrissamhällen med, brunrör, blåtåtel, älgört, vänderot, liljekonvalj, lappranunkel och spädstarr.

Myrarna i reservatet är mestadels fattiga kärr. Vanligast är starrdominerade myrar med flaskstarr, trädstarr eller klotstarr. Det finns också tuvsävkärr och risdominerade myrar med dvärgbjörk. Ett mycket blött sluttande kärr i den västra delen har en svagt intermediär karaktär med arter som strängstarr, nålstarr, bindvide, kärrfräken, ängsull, gråal, odonvide samt rikligt med jungfru Marie nycklar.

Skogsbrand

Den östra delen av reservatet utgörs av talldominerade marker som är präglade av skogsbrand. Reservatet ligger i en trakt med flera andra brandpräglade tallskogar. Det är goda förutsättningar för naturvårdsbränning i östra delen av reservatet. Västra delen av reservatet har en övervägande brandrefugial karaktär.

Intressanta växt- och djurarter i området

Områdets ostörda karaktär med gamla, sparsamt skogsbrukspåverkade skogar ger gynnsamma förutsättningar för växter och djur som är beroende av ostörda ekosystem. Följande noteringar av ovanliga och intressanta arter har gjorts i området (hotkategori anges inom parentes): Bollvitmossa, knärot, spindelblomster, spädstarr, lappranunkel, liljekonvalj, violettgrå tagellav (NT), kvistspikar *Phaeocalicium sp.*, skinnlav, lunglav (NT), stiftgelélav (NT), småflikig brosklav (NT), dvärgbägarlav (NT), granticka, vedticka, kötticka, ullticka, violmussling (NT), rosenticka (NT), doftskinn (NT), tjäder, järpe, lavskrika (NT), tofsmes, trädlärka, videsparv, tretåig hackspett (VU), spillkråka.

Kultur/markanvändningshistoria

Skogen i reservatet bär spår av äldre tiders skogsnyttjande. Det finns gott om stubbar och lumpat virke efter den plockhuggning som har bedrivits i området. På myrarna finns spår från myrslåtter i form av hässjerester och två lador. Den ena ladan är belägen vid södra änden av Långtjärnen, den andra ligger ca 200 meter söder om Långtjärnen.

Rester av en ängslada vid Långtjärnens södra del.

Reservatets skogar och myrar har under lång tid nyttjats som vinterbetesområde av rennäringen.

Friluftsliv

Långträskskogarna är idag främst ett lokalt friluftsområde som används för jakt, svamp- och bärplockning.

3. Skötselområden för naturvärden

Reservatet är indelat i 3 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området samt den skötsel som ska genomföras inom respektive naturtyp (bilaga 3). För varje skötselområde redovisas ett antal mätbara bevarandemål och skötselåtgärder för att nå målen.

3.1 Skötselområde 1: Skog med fri utveckling (52 ha)

Skötselområdet består av granskog och gransumpskog i övervägande flack terräng väster om Långtjärnen. Skötselområdet domineras av olikåldriga bestånd med gott om död ved och gamla träd. Skötselområdets skogar ska lämnas för fri utveckling, vilket innebär att utvecklingen ska präglas av naturliga processer så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. De arealer skog i skötselområdet som ej utgörs av naturskog i dag ska på sikt och genom frånvaro av mänskliga ingrepp få utvecklas mot ett naturskogsartat bestånd med samma bevarandemål som omgivande skogar.

Bevarandemål

- arealen naturskog uppgår till 52 ha.
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd.
- området har en ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

I den asprika grannaturskogen ska naturliga processer få fortgå ostört.

3.1 Skötselområde 2: Skog med branddynamik (43 ha)

Skötselområdet omfattar skogsmark öster om Långtjärnen. Skogen är tydligt brandpräglad och har påverkats av återkommande skogsbränder med varierande intensitet beroende på läge i terrängen, markfuktighet mm. Det är länge sedan den senaste

skogsbranden, men det finns allmänt med brandspår i form av kolade stubbar och brandljud i äldre träd.

Hela skötselområdet ska skötas genom återkommande skogsbränder. Syftet med bränningarna är att skapa substrat för brandberoende arter (bränd mark, brandskadade och dödade träd) och varierade, ljusöppna, skiktade tallskogar med begränsat inslag av gran (beståndsdanande).

I skötselområdet ingår bestånd med inslag av äldre gran på Långtjärnbergets nordostsluttning som kan omfattas av bränningar för att utvecklas till mer brandpräglad skog med större andel tall. Granbrännorna kommer att delvis missgynna arter som är knutna till brandrefugiala granskogar, samtidigt blir de värdefulla för andra gran- och lövträdslevande arter genom ökad förekomst av dödad och brandskadad gran- och lövträdsved. Bränning kan även leda till betydande föryngring av lövträd.

Vilka områden som ska prioriteras för bränning får bedömas av reservatsförvaltaren med utgångspunkt från aktuell kunskap, regional bränningsstrategi och resurstillgång.

Hur spontant uppkomna bränder ska hanteras i området får avgöras i samråd med räddningstjänsten.

Tallskogen i reservatets östra del ska skötas genom återkommande naturvårdsbränningar.

Bevarandemål

- arealen brandpräglad naturskog uppgår till 43 ha
- återkommande bränning ska ske med en frekvens som liknar den historiskt naturliga på marktypen
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd

Särskilda mål för de bränningar som utförs ska specificeras i de detaljplaner som tas fram inför bränningarna, tex med avseende på att döda och brandskada tallar, döda granar, ge upphov till tallföryngring etc.

Skötselåtgärder

Skogsmarken i hela skötselområdet ska skötas genom återkommande naturvårdsbränning. Detaljplaneringen av den enskilda naturvårdsbränningen görs innan bränningen. De utvalda delarna bör brännas med ett för området naturligt intervall. Avverkning kan genomföras om det behövs för att underlätta kontrollerad bränning.

Bränningsåtgärderna kommer att infogas i en övergripande planering för naturvårdsbränning i länets samtliga naturreservat. Det innebär att en prioritering kommer att ske inom tillgängliga resurser, där ovan beskrivna skötselåtgärder kommer att vägas mot liknande åtgärder i andra naturreservat. Någon tidpunkt för genomförande föreskrivs därför inte i skötselplanen.

3.2 Skötselområde 3: Våtmarker mm med fri utveckling (22 ha)

Skötselområdet inkluderar reservatets myrar samt Långtjärnen. Merparten av myrarna är hydrologiskt intakta. Det finns enstaka diken, men de har begränsad effekt och kommer på sikt att slamma igen då de inte underhålls. Myrar och vattenmiljöer ska utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

- arealen våtmark och dystrof sjö uppgår till sammanlagt 22 ha
- skötselområdet utvecklas utifrån naturliga hydrologiska processer

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4. Skötselområde för kulturmiljövården

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på kulturhistoriska lämningar (bilaga 4). Reservatet har under lång tid nyttjats av människor för jakt, fiske, boskaps- och renskötsel. I reservatet finns två förfallna lador som har använts i samband med myrslätter. Kulturmiljövårderna i reservatet har inte sådan dignitet att det är motiverat att sätta upp bevarandemål för att vidmakthålla dem. Det innebär att

kulturlämningarna långsamt kommer att förfalla och att områdena successivt kommer att återtas av naturen.

Bevarandemål

Inga mål.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

5. Skötselområde för friluftsvärden

Hela reservatet utgör ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Området nyttjas idag främst för jakt och besöksfrekvensen har liten omfattning. Den förväntade ökningen av besök till följd av reservatsbildningen bedöms bli liten. Ökningen av antalet besökare kommer inte att äventyra områdets naturvärden och kräver inga särskilda anläggningar.

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. Nyttjandet av området som utflyktsmål ska främjas genom att en informationsskylt (A2) med karta över reservatet ska sättas upp vid entrén.

Mål för friluftslivet

- Det ska finnas en tydlig entré till reservatet
- Det ska finnas en väl underhållen informationsskylt med beskrivning av natur- och kulturmiljöer i reservatet, föreskrifter för allmänheten samt en karta
- Det ska finnas möjlighet att parkera bil vid entrén.

Skötselåtgärder

- Montering av informationsskyltar.
- Anläggning av enkel P-plats.

6. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns inom reservatet. Länsstyrelsen förbehåller sig rätten att avlägsna anläggningar som inte underhålls om de bedöms kunna utgöra potentiell fara för besökare i reservatet.

7. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Tidpunkt	Prioritet ¹
Naturvårdsbränning	Skötselområde 2		1
Montering av informations-skylt	Se bilaga 4	2010	1

¹Siffran anger prioriteringsordning, om genomförande av skötselåtgärder begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

10. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske årligen. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

10.1 Uppföljning av skötselåtgärder

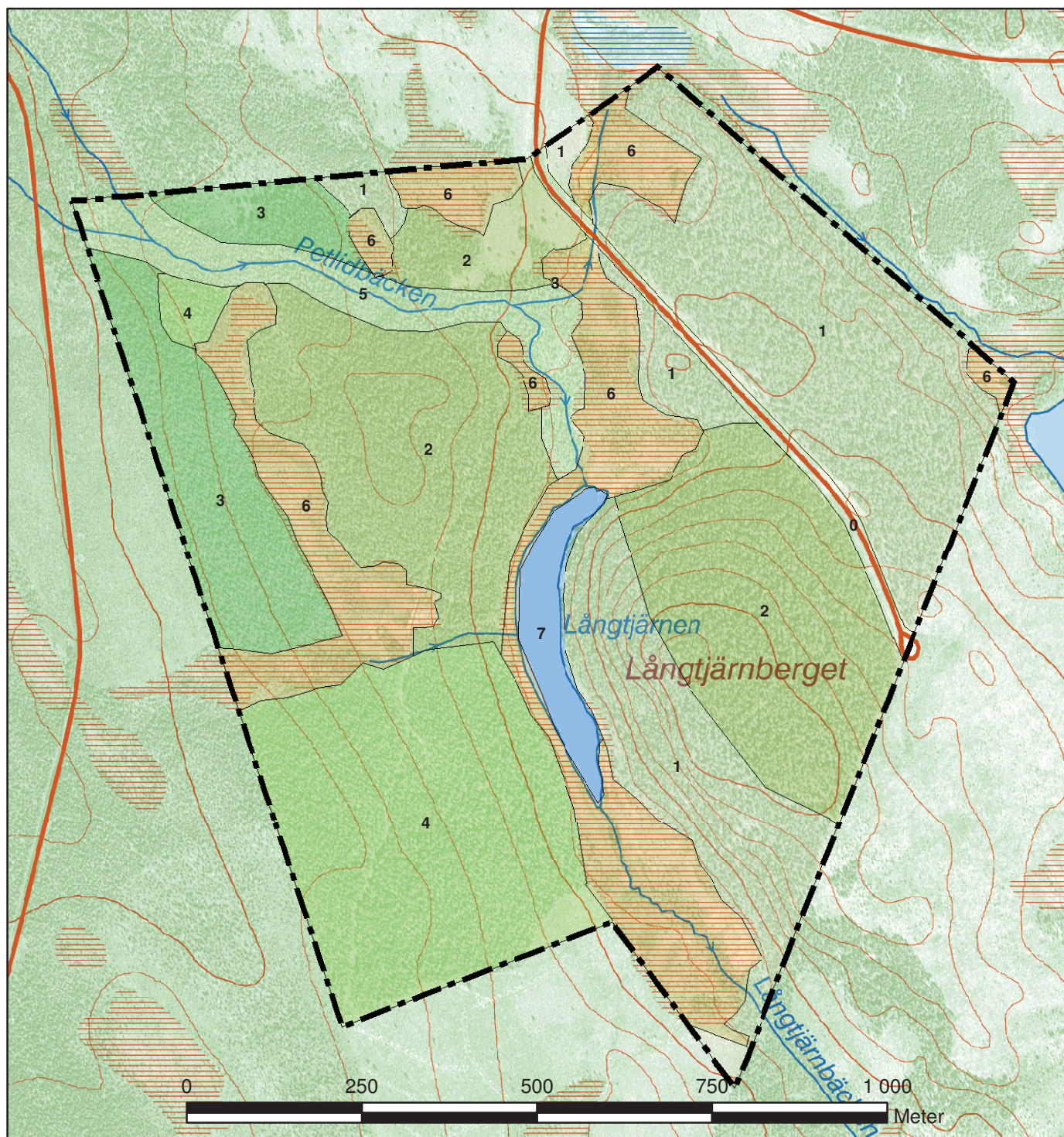
I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Även kostnaderna för åtgärderna ska noteras.

10.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2. Indelningen kan komma att ändras efter ytterligare fältbesök i reservatet eller efter att området har flygbildstolkats.

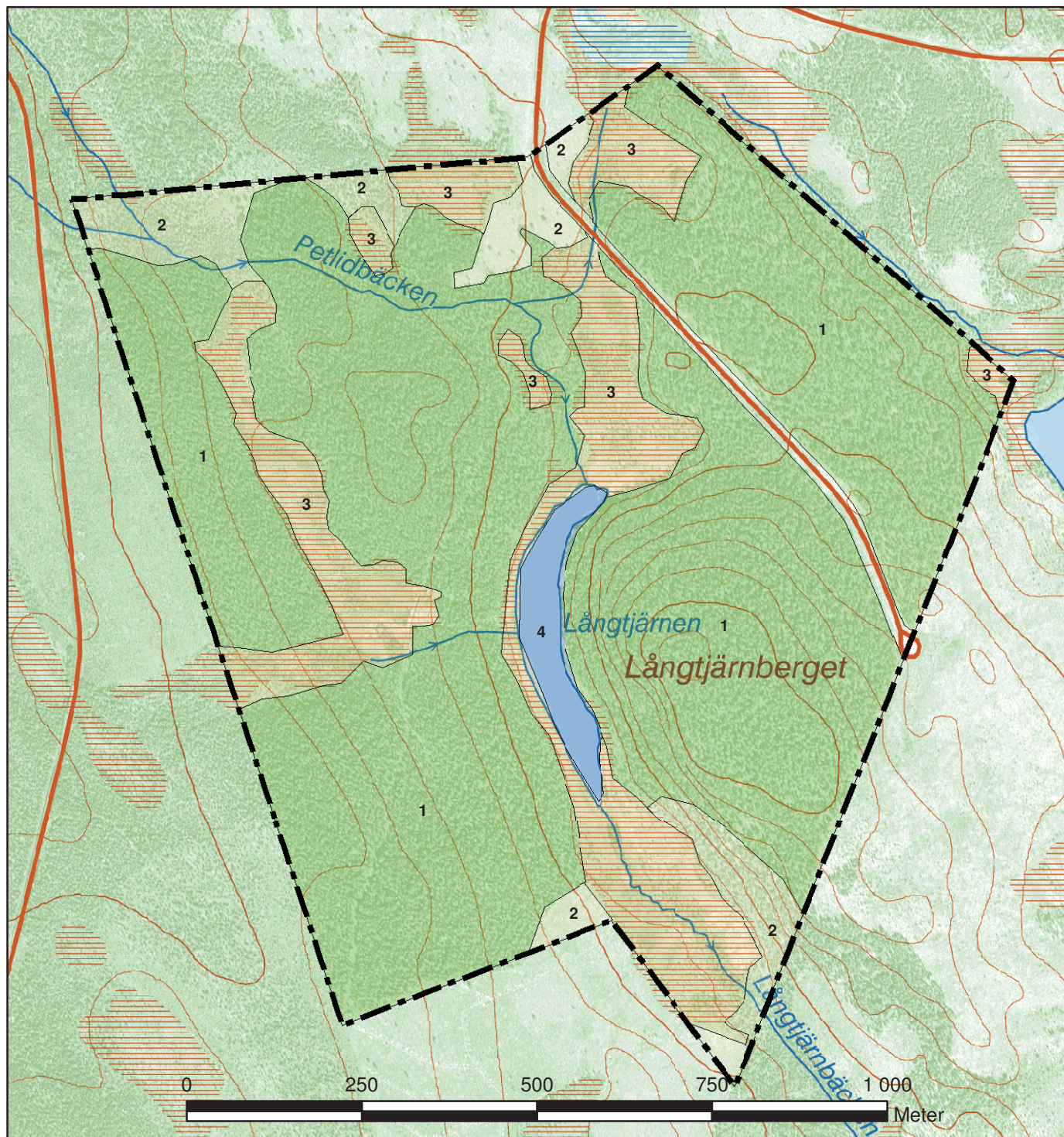
Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
3. Skötselområden för naturvärden
4. Anläggningar för friluftsliv och kulturmiljövärden

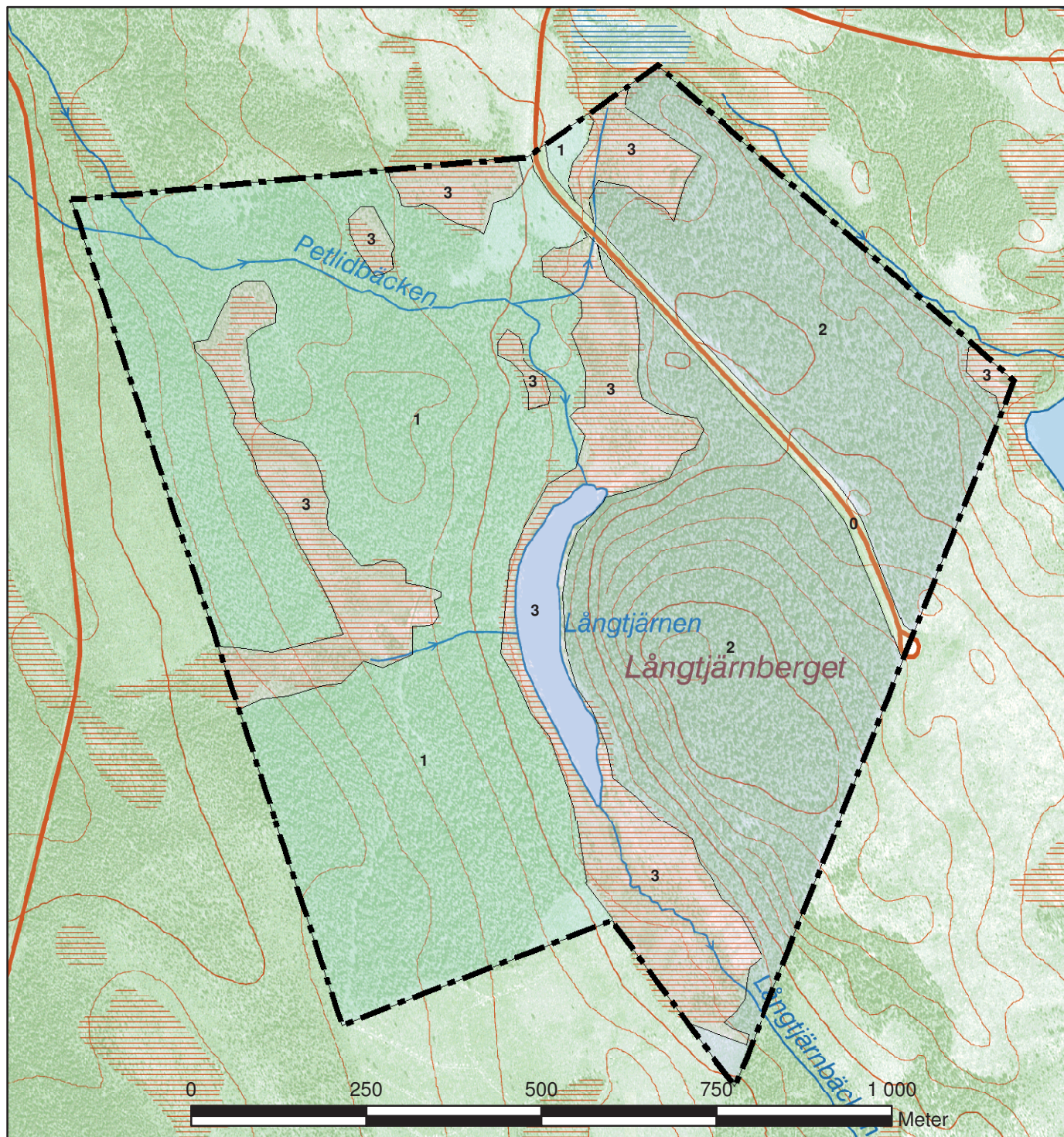
Bilaga 1. Karta över naturtyper, tillhörande Skötselplan för naturreservatet Långtjärnskojen. Dnr 511-4262-2008

1. Tallskog av lingonristyp
2. Barrblandskog av blåbärsristyp
3. Granskog av blåbärsristyp
4. Sumpgranskog av ristyp
5. Sumpgranskog av ört-starrtyp
6. Myr
7. Öppet vatten

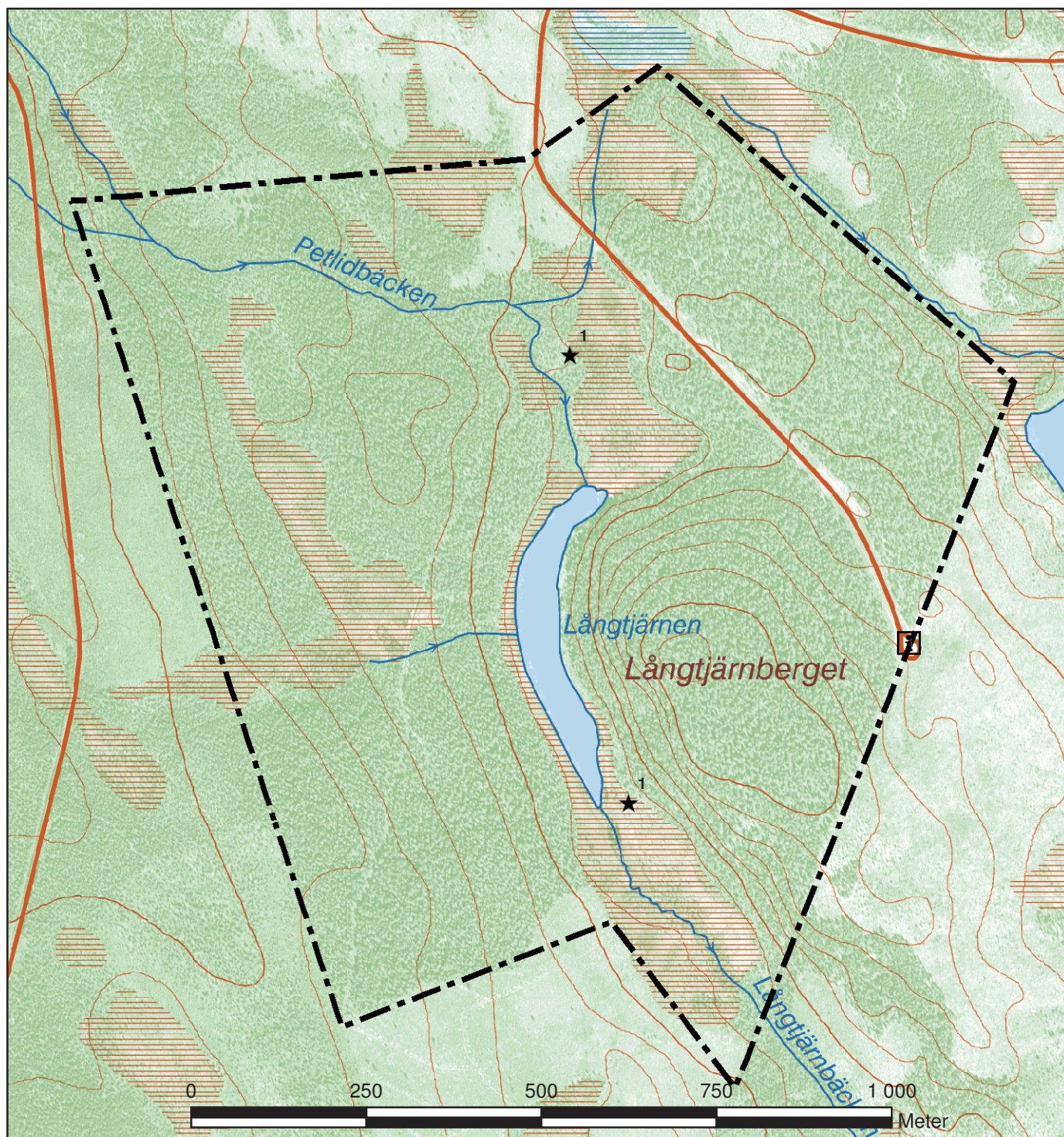
Bilaga 2. Naturtypsindelning som underlag för uppföljning enligt basinventering av skyddad natur, tillhörande skötselplan för naturreservatet Långtjärnsken. Dnr 511-4262-2008.

1. Västlig taiga (9010)
2. Övrig skogsmark (9900)
3. Fattiga mossar och kärr (7140)
4. Dystrofa småvatten (3160)

Bilaga 3. Karta över skötselområden, tillhörande skötselplan för naturreservatet Långtjärnskenen.
Dnr 511-4262-2008

1. Skog med fri utveckling
2. Skog med branddynamik
3. Våtmarker mm med fri utveckling

Bilaga 4. Karta över kulturlämningar och anläggningar för friluftslivet, tillhörande skötselplan för naturreservatet Långtjärnsleden. Dnr 511-4262-2008.

KULTURLÄMNINGAR

1. Lada

ANLÄGGNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Plats för informationstavla